

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІВ У ЗАКЛАДАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: АНДРАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Ключові слова: професійний розвиток, андрагог, науково-методичний супровід, післядипломна педагогічна освіта.

Серед багатьох пріоритетів інноваційного розвитку України актуальним залишається питання науково-методичного супроводу професійного розвитку педагогів у закладах післядипломної педагогічної освіти. У системі післядипломної освіти, яка є невід'ємною складовою освіти дорослих, навчання дорослих здійснюється на засадах андрагогіки, а викладач системи післядипломної освіти є андрагогом.

Як зазначає Т. Сорочан [2, с. 53], андрагог виконує важливу місію, яка може бути задекларована як «...провадження формальної і неформальної освіти, допомога в інформальній освіті, залучення до надбань культури та новітніх технологій, формування широкої бази знань, сприяння розвитку навичок, затребуваних на ринку праці, забезпечення професійного й особистісного розвитку дорослих. Андрагог – це професіонал з освіти дорослих, компетентний фахівець, який активно працює в аудиторії дорослих людей для реалізації цілей та програм безперервної формальної і неформальної освіти впродовж життя з метою забезпечення їхнього професійного й особистісного розвитку. Для діяльності андрагога в системі післядипломної освіти є характерними всі ознаки професії, а саме: спеціалізація й особливий предмет праці, специфічні технології, методи й інструментарій професійної діяльності, продукт праці».

Дослідники визначають науково-методичний супровід в межах післядипломної освіти як педагогічну технологію процесу безперервної професійної взаємодії суб'єктів освіти дорослих з метою розроблення, обґрунтування, практичного впровадження, апробації інноваційних підходів до вирішення актуальних проблем у певній галузі знань [1, с. 34]. Це професійна взаємодія суб'єктів освітньої діяльності, необхідними умовами якої є добровільність та партнерство, визначальними ознаками якої є особистісний та професійний розвиток як викладача, так і слухача, а результатом – якісно новий рівень освіти або нова якість професійної діяльності.

Науково-методичний супровід є необхідним і багатоаспектним процесом, що сприяє всебічному розвитку педагога, його професійному зростанню, а різноманітність функцій такого супроводу робить цей процес унікальним, і його здійснення сприятиме зростанню якості освіти в цілому [1, с. 126]. Зокрема, серед функцій науково-методичного супроводу виокремлюють такі: розвивальна, навчальна, методична, інформаційна, консультативна, коучингова, адаптаційна, експертна, модераційна, акмеологічна, компенсаторна, фасилітаційна. Розглянемо лише деякі співвідношення функцій та компетентностей андрагогів, які працюють у закладах післядипломної педагогічної освіти.

Методична функція здійснюється з метою надання практичної цілеспрямованої допомоги педагогічним працівникам щодо опанування нового змісту освіти, нових програм, технологій тощо. Вона передбачає узагальнення практичного досвіду, організацію навчання на засадах практичного досвіду, створення матеріалів для навчання, пошуки способів взаємообміну науки та практики. На сьогодні все більшої актуальності набувають такі ціннісні аспекти методичної функції, як менторство, наставництво, що полягають у здійсненні професійного й особистісного розвитку на основі практичного досвіду. Успішне виконання функції методиста, ментора, наставника забезпечують вміння щодо вивчення, узагальнення, апробації та поширення перспективного педагогічного досвіду; вивчення запитів споживачів освітніх послуг; удосконалення, оновлення та розроблення нових методик навчання, методичних рекомендацій з питань професійної діяльності; моніторинг результатів навчання [2, с. 56].

Коучингова (від англ. *coaching* – наставляти, тренувати, надихати) функція науково-методичного супроводу забезпечує висококваліфіковані індивідуальні тренування педагогічних працівників для досягнення значущих для них професійної мети, завдань, мобілізації внутрішнього потенціалу, розвитку необхідних професійних здібностей і навичок, засвоєння передових стратегій, метатехнологій для отримання найвищого професійно значущого результату. Науковці звертають увагу на важливість урахування професійних потреб педагогічних працівників; інтеграції формальної, неформальної та інформальної освіти, навчальної, практичної й самоосвітньої діяльності під час педагогічного коучингу.

Функція модерації, спрямована на розкриття потенційних можливостей та нереалізованих вмінь фахівців, базується на використанні технологій організації вільної комунікації, обміну думками, судженнями, що підводить учасників до ухвалення професійно виважених рішень за рахунок реалізації внутрішніх можливостей [2, с. 57]. Модерація не привносить нового, а лише допомагає потенційне зробити актуальним. Андрагог-модератор повинен мати навички ведення дискусії, дебатів, організації «круглих столів», брифінгів; активізації групи та кожного її учасника; узагальнення думок і виокремлення провідної думки; узагальнення конструктивних пропозицій; наочне представлення результатів роботи групи.

Тьютор (від англ. *tutor*) – консультант, викладач, який розробляє індивідуальні освітні програми, супроводжує індивідуальний процес навчання. Андрагог-тьютор – це фахівець системи освіти дорослих, який створює необхідні умови для самостійного навчання дорослих за індивідуальною освітньою траєкторією в системі дистанційної освіти. Тьюторинг як функція науково-методичного супроводу робить акцент на рефлексії, усвідомленні фахівцями власних освітніх потреб, самостійному визначенні ними змісту та термінів навчання.

Отже, технологію науково-методичного супроводу визначасмо як найбільш дієву підтримку для неперервного професійного розвитку педагогів у післядипломній педагогічній освіті. Функції науково-методичного супроводу впливають на процес професійного розвитку педагогів з максимальними можливостями самореалізації та саморозвитку. Запровадження науково-методичного супроводу як провідної технології потребує нової генерації андрагогів, які володіють професійно значущими, затребуваними суспільством якостями та здібностями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сорочан Т.М. 2002. Науково-методичний супровід – нова концепція розвитку професіоналізму вчителів початкових класів у системі післядипломної педагогічної освіти. *Наук.-методичний супровід модернізації початкової освіти*: зб. Луганськ, 236 с.
2. Сорочан Т.М. 2018. Професіоналізація андрагога: цінності, знання, навички. *Післядипломна педагогічна освіта*, 1, 53-57.

Скришник Марина

ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України
м. Київ

МОДЕЛЬ ТЕХНОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ЗМІСТУ ЗНАТЬ (ТРАСК) У ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІВ: АНАЛІЗ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ

Ключові слова: професійний розвиток; зміст знань; педагогічні знання; технології; ТРАСК.

У світі «сітьового суспільства», який сутнісно вище за інформаційне, бо крім усіх ознак інформаційного, йому властиво кластеризація груп користувачів за певними критеріями, й отримання на їх підставі певних не тільки інформаційних, а й економіко-політичних, культурно-освітніх та інших переваг, перед організаторами освіти дорослих постає питання: як інтегрувати технології у контексті змісту та освітньої практики (ТРАСК; е-ТРАСК; ТРАСК-SAMR Models)? ТРАСК – технологія структурує компетенції щодо впровадження ІКТ у викладанні та навчанні. Виділяється три типи знань: педагогічне знання (pedagogical knowledge, РК), змістове знання (content knowledge, СК) і технологічне знання (technological knowledge, ТК), при цьому поняття «знання» слід інтерпретувати як «знання, уміння, навички, досвід та ставлення» [1]. Така інтеграція забезпечує цілісне уявлення про базу знань із предмета, яку педагоги мають ефективно представити через технології навчання у відкритій освіті.

Для вирішення завдання дослідження було використано теоретичні методи: аналіз (історичний, порівняльний) наукових та фахово науково-методичних джерел, узагальнення, систематизація, зіставлення різних поглядів.

Мета – на основі аналізу закордонних досліджень обґрунтувати етапи розроблення моделі технологічного-педагогічного змісту знань (ТРАСК) у професійному розвитку педагогів.

Систематизація та аналіз напрацювань із проблематики інтеграції технологій у контексті змісту, освітньої практики (ТРАСК; е-ТРАСК) міститься в бібліометричному аналізі ТРАСК з 2011 по 2020, узагальненому дослідниками Національного Тайваньського педагогічного університету (Тайбей, Тайвань), Педагогічного коледжу Університету Цзінганшань (Цзянсі, Китай) та Коледжом початкової освіти (Пекін, Китай) [4]. Автори зазначають, що пошук у Google за ключовою характеристикою – «знання технологічного педагогічного змісту» – надає понад 14 100 000 результатів, тоді як пошук «статті» у Google Scholar дає близько 978 000 результатів. У цьому аналізі досліджено бібліометричні характеристики ТРАСК з